

ZAŠTO MUZEJ SUVREMENE UMJETNOSTI?

Stučni kolegij Galerija grada Zagreba
Zagreb

Muzej suvremene umjetnosti - Zagreb je kompleksni centar koji sakuplja i prezentira djela suvremene hrvatske i međunarodne umjetnosti nastala u različitim medijima umjetničkog izražavanja. Muzej bi trebao promicati suvremenu hrvatsku umjetnost u svijetu. Muzej bi trebao prezentirati stalni postav iz međunarodnih i nacionalnih zbirki, u za to određenom prostoru. Paralelno s tim treba održavati povremene izložbe suvremene domaće i inozemne likovne produkcije.

Značajnu pozornost Muzej treba posvetiti stručnoj biblioteci, dokumentaciji, videu i filmu, koji bi bili dostupni kako publici tako i stručnim djelatnicima.

Bez Muzeja suvremene umjetnosti, grad Zagreb i Republika Hrvatska ne mogu dalje ravnopravno sudjelovati u međunarodnoj kulturnoj razmjeni. Muzejski djelatnici, likovni umjetnici i djelatnici struke zahtijevaju da se:

1. Grad Zagreb i Ministarstvo kulture i prosvjete Republike Hrvatske očituju glede dobivanja načelne suglasnosti za prenamjenu zgrade Otvorenog sveučilišta za Muzej suvremene umjetnosti.

Podnosioci ovog zahtjeva sa svoje će strane:

2. Osnovati fond donatora koji bi osigurali:
- a/ materijal s točnom namjenom,
 - b/ radnu snagu,
 - c/ projekte,
 - d/ novac za nabavu namjenskih tehničkih pomagala,
 - e/ donacije iz inozemstva u novcu, umjetničkim djelima, knjigama,
 - f/ plaćanje usluga djelima poklonjenim od umjetnika,
 - g/ u slučaju odustajanja od projekta novac se vraća donatorima.

Inicijativni odbor Muzeja suvremene umjetnosti:

- 1. Ivan Kožarić, predsjednik HDLU-a
- 2. Marijan Jevšovar, slikar
- 3. Igor Zidić, ravnatelj Moderne galerije u Zagrebu
- 4. Zvonko Maković, profesor na Filozofskom fakultetu
- 5. Nada Vrkljan-Križić, zamjenica ravnatelja Galerija grada Zagreba
- 6. Marijan Susovski, kustos voditelj Galerije suvremene umjetnosti

ORGANIZACIJSKA KONCEPCIJA I PROSTORNI PARAMETRI MUZEJA SUVREMENE UMJETNOSTI

A. Razlozi formiranja muzeja

Razlozi za organizaciju Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu su stručnog, muzejskog, javnog i ekonomskoga karaktera, a polaze od općih teorijskih načela modernog funkcioniranja muzeja u svijetu i mjesta što

ga suvremena umjetnost zauzima kao dio identiteta jednog naroda u svakom suvremenom demokratskom društvu.

- 1. funkcija muzeja je sakupljanje, čuvanje, stručna i znanstvena obrada, te obrazovna prezentacija umjetničkih, kulturnih, znanstvenih i tehničkih dobara,
- 2. funkcija muzeja se ispunjava isključivo njegovom društvenom relevantnošću,
- 3. muzej nije više samo hram umjetnosti, kulture, znanosti ili tehnike, već otvoreni multimedijiski centar za umjetnost, kulturu i kulturnu akciju,
- 4. muzej je interdisciplinarni centar za razmjenu informacija, znanja i spoznaja,
- 5. muzej više ne prezentira građu pasivno nego aktivno,
- 6. muzej je mjesto javnog okupljanja, edukativnog i didaktičkog rada.

a/ Stručno-muzejski razlozi:

Grada koju Muzej suvremene umjetnosti čuva i sakuplja je nacionalna i međunarodna umjetnost 20. stoljeća. Muzej suvremene umjetnosti na temelju koncepcije rada i stručnih kriterija prihvaćat će i selekcionirati ponuđena umjetnička djela kako bi kompletirao svoj fundus do sada prikupljene građe i dalje ga obogaćivao. Formiranjem Muzeja suvremene umjetnosti osigurava se kontinuirana i umjetnički relevantna politika otkupa i prikupljanja umjetničkih radova te jedinstvena briga o pravilnoj prezentaciji umjetničke građe nacionalne umjetnosti od ranih pedesetih godina 20. stoljeća do danas.

Svojom koncepcijom Muzej će biti otvoren inovacijama u stvaralaštvu vremena koje dolazi - novim pojavama umjetničkog izraza i medijima nastojeći biti maksimalno otvoreni potrebama dolazećih generacija umjetnika i konzumenata umjetničkih djela.

Muzej treba zadovoljiti sve potrebne faktore tehničke i ostale zaštite (odgovarajuća veličina prostora, sistemi pohrane, mikroklimatski uvjeti, alarmni uređaji, restauratorske radionice, servisi). Objedinjujući arhivsku i dokumentarnu građu suvremene umjetnosti realizirat će se ne samo funkcija pravilnog čuvanja muzejske građe nego i uloga sakupljača i distributora informacija, a time i znanstvenog centra za područje moderne i suvremene umjetnosti.

b/ Razlozi javnog djelovanja:

Muzeji suvremene umjetnosti su interdisciplinarni centri, mjesta prikupljanja i širenja znanja sa svih područja kulture i umjetnosti vezanih uza spoznaju stvarnosti putem vizualnog istraživanja i izražavanja. Oni su postali banke podataka o vizualnom stvaralaštvu našeg vremena, a i kulture današnjice općenito. Postali su nužni segment svakog društva koje svoju suvremenu likovnu kulturu izdiže na razinu nacionalnih vrijednosti, na njoj temelji svoj ugled na međunarodnoj kulturnoj razini. Sredine koje su formirale muzejske centre suvremene umjetnosti osigurale su kulturnu kao i političku supremaciju nad onim sredinama koje su ulogu likovne kulture godinama podcjenjivali.

Zagreb još nije u mogućnosti osigurati status značajnoga međunarodnog likovnog centra. Ovakva situacija ostavlja nesagledive posljedice na generacije daka, studenata i građana, a posebno umjetnika koji su sada lišeni kompletnih informacija o umjetnosti svoje nacije i o svojoj likovnoj baštini, kao i o aktualnim zbivanjima na međunarodnoj likovnoj sceni.

B. Prostorni parametri Muzeja suvremene umjetnosti - Zagreb

Osnovni proračun potrebe ukupne kvadrature Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu temelji se na aproksimaciji funkcionalnog optimuma od cca 15.000 m², što je približno usporedivo s kvadraturom sličnih institucija u gradovima u svijetu sličnog značaja kao Zagreb. Javni dio ukupne kvadrature korisnog prostora iznosio bi aproksimativno 6.000 m². Polujavni dio iznosio bi oko 3.000 m², a zatvoreni dio oko 4.300 m².

C. Organizacija Muzeja

1. Opći odjel

Osim uprave i administracije opći odjel uključuje i marketing. Poslovi marketinga značajan su dio djelatnosti ovog odjela i važan element stjecanja prihoda Muzeja. Za učinkovitost marketinga nužno je postojanje muzejskog dućana kao mjesta prodaje umjetničkih djela, publikacija, kataloga, suvenira, reprodukcija, sitnih ukrasnih i umjetničkih predmeta, te prodaja pokretnih ili specijaliziranih izložaba prema zahtjevima tržišta. Služba marketinga posrednik je između Muzeja ili umjetnika i tržišta.
optimalna kvadratura: 300 m²

2. Stručni odjeli

Stručni odjel sastoji se od osam stručnih jedinica u kojima je raspoređen fondus Muzeja suvremene umjetnosti:

I. Odjel moderne umjetnosti

Odjel sadržava građu nacionalne umjetnosti od početka stoljeća do kraja II. svjetskog rata, a koja ne kolidira s fundusom Moderne galerije, nego mu je komplementarna.
optimalna kvadratura: 1.500 m²

II. Odjel poslijeratne umjetnosti

Odjel obuhvaća djela poslijeratne nacionalne umjetnosti od 1945. godine do danas.
optimalna kvadratura: 1.500 m²

III. Odjel inozemne umjetnosti

Odjel sadržava građu internacionalne suvremene umjetnosti 20. stoljeća.
optimalna kvadratura: 1.000 m²

IV. Eksperimentalni (istraživački) odjel

Odjel obuhvaća eksperimentalne oblike stvaralaštva u suvremenoj umjetnosti, posebno one koji se koriste novim medijima ili tehnikama/tehnologijom.
optimalna kvadratura: 500 m²

V. Odjel naivne umjetnosti

Integriranjem Galerije primitivne umjetnosti u Muzej suvremene umjetnosti, građa naivne umjetnosti ima status integralnog dijela umjetnosti 20. stoljeća.

Kako bi se sačuvala tradicija ovog, prvog muzeja naivne umjetnosti u svijetu i građa zadržala na okupu, Muzej će imati poseban odjel naivne umjetnosti. U sklopu odjela proučavat će se hrvatska i svjetska naiva.
optimalna kvadratura: 1.000 m²

VI. Specijalne zbirke

Muzej će s vremenom postati mjestom pohrane niza specijaliziranih zbirki i donacija. Kao kulturni fenomeni imat će mjesto u muzeju, ali s posebnim tretmanom.
optimalna kvadratura: 500 m²

VII. Dizajn i plakat

Galerije grada Zagreba već sada raspolazu velikim brojem stranih i domaćih plakata koji se dobivaju razmjenom. Odjel će prikupljati i druge značajne primjere grafičkog dizajna koji imaju vrijednost za razvoj suvremenoga grafičkog oblikovanja.
optimalna kvadratura: 500 m²

VIII. Odjel fotografije, filma i televizije

Muzej će nastaviti razvijati djelatnost Centra za fotografiju, film i televiziju skupljanjem, pohranjivanjem i obrađivanjem umjetničkih radova nastalih suvremenim oblicima mehaničke registracije i reprodukcije (fotografija, film, video, holografija, kompjuterska tehnologija itd.).
optimalna kvadratura: 500 m²

Svaki od navedenih odjela ostvaruje izložbeni program. Depo za sve odjele funkcionira kao jedinstvena tehnološka cjelina.

3. Dokumentacija i istraživanje

Dokumentacija će imati stručni likovni arhiv, hemeroteku, fototeku, mikrofilmove, bibliografiju likovnih umjetnosti 20. stoljeća. Dokumentacija će se konstantno upotpunjavati. Ovaj će odjel biti u stalnom kontaktu s vodećim muzejskim institucijama. Razmjenjivat će informacije i materijale. Odjel dokumentacije bit će u neposrednoj vezi s AV centrom, koji će dokumentirati tekuća zbivanja ili pripremati posebne dokumentarne programe o umjetnosti proteklih i sadašnjih razdoblja.
optimalna kvadratura: 800 m²

4. Biblioteka

Biblioteka će se sastojati od centralne knjižnice (nastale iz biblioteke Galerija grada Zagreba) otvorene za posjetioce Muzeja, te studijske biblioteke sa čitaonicom namijenjene stručnjacima i istraživačima. Biblioteka će prikupljati literaturu o nacionalnoj i međunarodnoj umjetnosti 20. stoljeća (teorija, estetika, kritika, esejistika, prikazi, pregledi, stilska razdoblja, memoarska literatura) i stručne časopise, koji će biti na raspolaganju svim zainteresiranima. S obzirom na dosadašnju građu, fond stručnih knjiga i dokumentaciju, biblioteka i dokumentacija ovog Muzeja su značajan informativni punkt za suvremenu umjetnost. Biblioteka će imati odgovarajuću informatičku tehnologiju i bit će povezana s Nacionalnom i sveučilišnom bibliotekom.
optimalna kvadratura: 300 m²

5. Izdavački odjel

Izdavački odjel planira, koordinira i priprema za tisak sav stručni materijal Muzeja: pozivnice, plakate, deplijane, vodiče, mape, informacije, biltene, kataloge, periodične publikacije, monografije. Tisak se obavlja ili u tehničkoj službi Muzeja ili u drugim tiskarama. Izdavački odjel brine se o izdavanju svoga tiskanog materijala za potrebe stručnih odjela - odjela za vezu s publikom, edukativnog odjela, kao i materijala za

Promotivni plakat "Kuća za muzej suvremene umjetnosti", rad Ivana Kožarića tiskan povodom Međunarodnog dana muzeja 1994., u izdanju Galerija grada Zagreba (Muzej suvremene umjetnosti), Zagreb
Snimio: Boris Cyjetanović
Fotodokumentacija: Galerija grada Zagreb

potrebe prodaje u muzejskom dućanu (razglednice, kalendari itd).
optimalna kvadratura: 300 m²

6. Audio-vizualni centar

Audio-vizualni centar će se sastojati od odjela:

- a/ odjel za proizvodnju audio-vizualnog materijala (dokumentarnog i umjetničkog), što podrazumijeva postojanje video-studija i fotografskog studija,
- b/ arhive video-traka, filmova i dija-pozitiva,
- c/ prostorije za reprodukciju i okupljanje gledalaca-auditorija.

Zadaća AV centra je omogućavanje stvaranja vizualne dokumentacije Muzeja i pomaganje umjetničke produkcije video, filmskih i ostalih reproduktivnih umjetničkih radova. AV centar bit će u direktnoj vezi s eksperimentalnim odjelom.

AV centar treba raspolagati suvremenom video-opremom za snimanje i reprodukciju (video-studio), 16 mm filmskom opremom, dija-projektorima za multivizijsko prikazivanje i fotolaboratorijem. AV centar otvoren je prihvaćanju novih tehnologija vizualnoga kinetičkog bilježenja stvarnosti ili umjetničkih poruka koje se razvijaju ili su još nepoznate.
optimalna kvadratura: 500 m²

7. Zaštita građe

Odjel brine o stanju i čuvanju umjetnina smještenih u depoe kao i o stanju umjetnina prilikom ulaska i izlaska iz Muzeja. Ima restauratorske radionice. Opremljen je suvremenim sredstvima za ispitivanje umjetnina i čuvanje.

optimalna kvadratura: 500 m²

8. Fotolaboratorij

Fotolaboratorij služi za izradu i snimanje fotografija za potrebe dokumentacije (zaštita građe, arhivi, inventari, postavi, otvorenja). Odvojeno djeluje foto-studio i laboratorij AV centra.

optimalna kvadratura: 100 m²

9. Odjel za veze s publikom

Odjel koordinira rad svih odjela s kojima publika dolazi u kontakt radi svrhovitije veze između pojedinih odjela Muzeja. Dio muzeja koji bi bio u funkciji prezentacije građe za javnost i rada s publikom sastojao bi se od stalnog postava, prostorija za povremene izložbe, auditorija, dvorane za predavanje, prostorije za projekcije AV centra, ulaznog trakta, ostalih

prostorija za rad s publikom, radionica, dječjeg muzeja, parka skulpture i ugostiteljskog prostora.

optimalna kvadratura: 2.000 m²

Ostali prostori obuhvaćali bi poslovne prostorije uprave i kustosa, spremišta umjetnina (depoe), arhive, biblioteke, radionice, skladišta, garaže, servise i pogone zgrade. Različiti dijelovi muzeja bili bi organizirani u funkcionalne sklopove (režime) koji bi mogli prema potrebi funkcionirati kao jedinstveni organizam ili nezavisno jedan od drugoga.

optimalna kvadratura: 2.000 m²

Optimalna kvadratura ukupno: 13.300 m²

Zagreb, travnja 1994.

SUMMARY

Why the Museum of Contemporary Art?

by Professional Staff of the Zagreb City Galleries

The document on the preliminary concept of the future Museum of Contemporary Art quotes the reasons for the establishing of this institution and also explains the concept of its organization. The Museum collection will be managed by several departments: the department of post war art, department of foreign art, experimental (research) department, department of naive art, special collections department, department of design and posters and film, photography and television department.

The museum will collect documentation, establish a professional library and professional archives and run a photographic laboratory. It will direct its activities towards the stimulation of publishing activities as well as towards the protection of cultural heritage. The museum will also include an audiovisual center and a public relations department.

There is an intention to obtain financial support to the project of the establishment of the museum of contemporary art, which is designed to be a complex center for the contemporary Croatian and international art, through the establishment of a foundation by donors.

The initiating committee of the museum of contemporary art, comprising of eminent Croatian professionals in cultural field, has been constituted.